

ХАРАКТЕРИСТИКА ДЖЕРЕЛ (ФОРМ) ПРАВА

Студент В.О. Палко гр. БП-2-16

Наук. керівник асист. кафедри А.П. Головащук

Київський національний університет технологій та дизайну

Джерело права - це спосіб зовнішнього вираження і закріплення правових норм, чим засвідчується їх загальнообов'язковість, а також положень, що розкривають зміст права. За ширшого підходу, джерело права - це сила, що створює право [1].

Поняття «джерела права» нерідко використовується в літературі у розумінні «джерела пізнання права». Цим поняттям охоплюється все те, що містить відомості, які дають можливість пізнати зміст та особливості права різних країн у різні історичні періоди. В цьому значенні джерелами права виступають тексти законів, записи звичаїв, судові справи, промови видатних юристів, літописи та історичні хроніки, археологічні пам'ятки тощо. Таке розуміння джерел права є не менш виправданим, оскільки відповідає другому лінгвістичному розумінню слова «джерело» як письмової пам'ятки, документа, що стає основою наукових досліджень.

Види джерел права:

1. Нормативно-правовий акт - офіційний письмовий документ, прийнятий уповноваженим на це суб'єктом нормотворення у визначеній законодавством формі та за встановленою законодавством процедурою, спрямований на регулювання суспільних відносин, що містить норми права, має неперсоніфікований характер і розрахований на неодноразове застосування.
2. Правовий прецедент - джерело права, що являє собою письмове або усне рішення судового або адміністративного органу, якому надається державою формальна обов'язковість, і воно стає нормою, еталоном, зразком при розгляді всіх подібних справ у майбутньому. Близьким, проте до певної міри відмінним, джерелом може розглядатися судова практика [2].
3. Правовий (санкціонований звичай) - санкціоноване державою правило поведінки, що склалося історично, у результаті багаторазового повторення людьми певних дій. Санкціонування здійснюється шляхом відсилання до звичаю, а не до текстуального закріплення його в нормативно-правовому акті.
4. Нормативно-правовий договір (у тому числі Міжнародний договір) - це двостороння або багатостороння угода, яка містить норми права. Договори з нормативним змістом на відміну від більшості індивідуально-правових договорів (наприклад, договору купівлі-продажу, трудового контракту, шлюбного контракту) завжди містять загальні правила поведінки і не мають персоніфікованого, разового характеру.

5. Релігійні тексти (Талмуд, Коран, Сунна) - документи, які містять церковний канон або іншу релігійну норму, що переплетена з нормами моралі і права, санкціонована державою для надання їй загальнообов'язкового значення і забезпечена нею.
6. Правова доктрина - це витoki формування права, його джерела, опубліковані праці юристів, які дістали загального визнання.
7. Принципи права - це основні ідеї, вихідні положення, які закріплені в законі, мають загальну значущість, вищу імперативність (веління) і відображають суттєві положення права.

Форми права - вихідні від держави або визнані нею зовнішні, офіційно-документальні способи вираження (організації, існування) змісту права, його норм і принципів, надання їм юридичного значення. При написанні "джерело (форма) права" підкреслюється, що мова йде саме про джерела права у формальному (юридичному) розумінні.

І з зазначеного вище можемо зробити висновок, що основними джерела (форми) права є: нормативно-правовий акт; нормативно-правовий договір (внутрішньодержавний); міжнародно-правовий акт (домінуючим є договір); правовий прецедент (судовий і адміністративний); правовий звичай; правова доктрина (доктринальний текст); релігійно-правовий текст (релігійно-правова норма).

Найпоширенішими джерелами (формами) права є нормативно-правовий акт, нормативно-правовий договір (особливо його різновид - міжнародно-правовий договір), правовий прецедент (особливо його різновид - судовий прецедент), правовий звичай. Провідним джерелом (формою) права у державах світу в ХХІ ст. утвердився нормативно-правовий акт. Він є основним джерелом (формою) права і в Україні.

Література:

1. Теория государства и права: Учебник для вузов / Под ред. проф. В.М.Корельского, В.Д. Первалова.— 2-е изд.
2. Керецман В. Ю., Семерак О. С. Правознавство. Навчальний посібник — К.: Атіка, 2002.
3. Дмитрик О. Правовий договір як джерело фінансового права / О. Дмитрик // Вісник Академії правових наук України. 2008р.

УДК 340

ПОНЯТТЯ СУТНІСТЬ ТА СОЦІАЛЬНЕ ПРИЗНАЧЕННЯ ДЕРЖАВИ

Студент А.В. Поліщук гр. БП-2-16
Наук. керівник асист. кафедри А.П. Головащук
Київський національний університет технологій та дизайну

Питання соціального призначення сучасної держави розглядається в досить важливому значенні тому, що саме сутність та соціальне призначення